

Prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska

Katedra Mediów i Badań Kulturowych

Instytut Filologii Polskiej

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Kraków, 8.06.2026

Recenzja dorobku naukowego i ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego doktorowi Michałowi Szysze (w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach)

Recenzja w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Panu dr. Michałowi Szysze w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach została przygotowana w oparciu o powołanie na recenzenta przez Radę Naukową Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Medialnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Postępowanie zostało wszczęte w dniu 1.02. 2026 roku.

Recenzja i ocena zostały przygotowane na podstawie następujących dokumentów:

1. Autorskiej monografii pt. *Obraz pomocy społecznej w dyskursie medialnym, praktykach komunikacyjnych instytucji i przekonaniach jej przedstawicieli* (Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2025, ss. 444, ISBN 978-83-01-24751-5);
2. Autoreferatu przedstawiającego opis dorobku i osiągnięć naukowych;
3. Wykazu osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny;
4. Pozostałego dorobku naukowego, w tym tzw. osiągnięć projektowych;
5. Wykazu wystąpień na konferencjach naukowych;
6. Dowodów uczestnictwa Habilitanta w pozostałych aktywnościach naukowych (w tym komitetach organizacyjnych konferencji, członkostwa w komitetach naukowych towarzystw, staży naukowych, udziału w zespołach badawczych, aktywnościach popularyzujących naukę oraz formy współpracy z otoczeniem społecznym);
7. Certyfikatów dotyczących odbytych szkoleń;
8. Danych naukometrycznych;
9. Wykazu prowadzonych zajęć dydaktycznych;
10. Informacji o uzyskanych nagrodach, wyróżnieniach.

Charakterystyka sylwetki naukowej i zawodowej Habilitanta

Habilitant posiada interdyscyplinarne wykształcenie humanistyczne oraz wieloletnie doświadczenie akademickie, obejmujące działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Jego ścieżka rozwoju naukowego wskazuje na konsekwentne poszerzanie zainteresowań badawczych – od historii, kulturoznawstwa i literaturoznawstwa po nauki o komunikacji społecznej i mediach oraz zagadnienia związane z pedagogiką i polityką społeczną. W 2001 r. ukończył kulturoznawstwo ze specjalnością teatrologiczną na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, przedstawiając pracę maderską pt. Publicystyka w komediach Arystofanesa, przygotowaną pod kierunkiem dr hab. Ewy Wąchockiej, prof. UŚ. Dwa lata później uzyskał tytuł magistra historii ze specjalnością nauczycielską na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Praca maderska pt. Zespół heraldyczny w prezbiterium kościoła ewangelicko-augsburskiego w Katowicach, napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Ewy Chojeckiej, stanowiła efekt zainteresowań historią kultury i sztuki. W trakcie studiów realizował również indywidualny tok nauczania, poszerzony o zagadnienia historii sztuki, filozofii oraz kultury współczesnej. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa uzyskał w 2006 r. na podstawie rozprawy pt. Stefana Kisielewskiego koncepcje literatury i sztuki, przygotowanej pod kierunkiem prof. dr hab. Stefana Zabierowskiego. Dysertacja ta stała się podstawą późniejszej monografii Droga klerka. Filozofia sztuki Stefana Kisielewskiego (Universitas, Kraków 2010), stanowiącej ważny etap rozwoju jego zainteresowań badawczych związanych z refleksją nad kulturą, mediami i komunikacją społeczną. Istotnym uzupełnieniem kompetencji naukowych i praktycznych było ukończenie w 2009 r. studiów podyplomowych z zakresu organizacji i zarządzania w pomocy społecznej w Wyższej Szkole Administracji w Bielsku-Białej. Pozwoliło to Habilitantowi rozszerzyć perspektywę badawczą o problematykę instytucji pomocy społecznej, komunikacji publicznej i praktyk społecznych.

Dorobek zawodowy Habilitanta związany jest z działalnością w kilku ośrodkach akademickich. W latach 2003–2010 był zatrudniony w Wyższej Szkole Umiejętności Społecznych w Poznaniu (Wydział Zamiejscowy w Katowicach), gdzie pracował początkowo jako asystent, następnie adiunkt na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Pełnił również funkcje kierownicze – prodziekana oraz dziekana wydziału. W latach 2009–2014 związany był z Wyższą Szkołą Administracji w Bielsku-Białej jako adiunkt na kierunkach kulturoznawstwo i pedagogika. Następnie, w latach 2014–2018, pracował w Wyższej Szkole Pedagogicznej im.

Janusza Korczaka w Warszawie, na Wydziale Nauk Społeczno-Pedagogicznych w Katowicach, prowadząc działalność dydaktyczną i naukową w obszarze pedagogiki oraz pracy socjalnej.

Od 1 października 2018 r. Habilitant jest zatrudniony w Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej na stanowisku adiunkta w Katedrze Pedagogiki Wydziału Nauk Stosowanych. Pełni funkcję koordynatora ds. badań naukowych, a od 2020 r. także dyrektora Biblioteki Akademickiej im. prof. Jerzego Altkorna AWSB. Zakres jego działalności obejmuje zarówno aktywność badawczą i publikacyjną, jak również zaangażowanie organizacyjne i rozwój infrastruktury naukowej uczelni.

Sylwetkę naukową Habilitanta charakteryzuje interdyscyplinarność zainteresowań, łączenie perspektywy humanistycznej z problematyką społeczną i medialną oraz umiejętność integrowania refleksji teoretycznej z praktyką instytucjonalną i dydaktyczną.

Ocena osiągnięć naukowych

Jako główne osiągnięcie naukowe, stanowiące znaczący wkład w rozwój dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wskazano autorską monografię pt. *Obraz pomocy społecznej w dyskursie medialnym, praktykach komunikacyjnych instytucji i przekonaniach jej przedstawicieli* (Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2025, ss. 444, ISBN 978-83-01-24751-5).

Recenzje wydawnicze sporządzili prof. dr hab. Teresa Sasińska-Klas oraz prof. dr hab. Andrzej Niesporek. Monografia uzyskała finansowanie w drodze konkursu w ramach programu Ministerstwa Edukacji i Nauki „Wektory Nauki”. Publikacja została również udostępniona w formie elektronicznej w modelu otwartego dostępu pod adresem: <https://ebook.pwn.pl/obraz-pomocy-spoecznej/>

Przedłożona monografia stanowi wartościowe i oryginalne opracowanie naukowe poświęcone problematyce medialnych reprezentacji pomocy społecznej oraz praktyk komunikacyjnych realizowanych przez instytucje wsparcia społecznego. Autor podejmuje temat dotychczas słabo rozpoznany w polskiej literaturze naukowej, lokując swoje analizy w obrębie nauk o komunikacji społecznej i mediach, przy jednoczesnym zachowaniu wyraźnej perspektywy interdyscyplinarnej, obejmującej odniesienia do polityki społecznej, socjologii, pedagogiki społecznej oraz pracy socjalnej. Za szczególnie istotny walor pracy należy uznać trafne zidentyfikowanie luki badawczej. Autor przekonująco wykazuje, że mimo częstego

przywoływania problemu negatywnego wizerunku pomocy społecznej i pracowników socjalnych w dyskursie publicznym, zagadnienie to nie doczekało się dotąd systematycznych analiz komunikologicznych. Monografia wypełnia tę lukę w sposób dojrzały metodologicznie i konceptualnie uporządkowany.

Na uznanie zasługuje również szeroka i dobrze ugruntowana podstawa teoretyczna pracy. Autor swobodnie porusza się zarówno w obrębie literatury medioznawczej, jak i publikacji z zakresu polityki społecznej oraz pracy socjalnej. Szczególnie wartościowe jest osadzenie analiz w kontekście międzynarodowym oraz wykorzystanie badań prowadzonych m.in. w Wielkiej Brytanii, Szwecji, Australii i Nowej Zelandii, co nadaje rozważaniom szerszy, porównawczy wymiar. Konstrukcja problemów badawczych została opracowana poprawnie i konsekwentnie. Autor formułuje jasne cele badawcze oraz precyzyjne pytania badawcze, obejmujące zarówno wymiar dyskursywny, jak i instytucjonalny. Trafne wydaje się przyjęcie trzech wzajemnie powiązanych osi analizy: medialnego obrazu pomocy społecznej, praktyk komunikacyjnych instytucji pomocowych oraz przekonań pracowników na temat własnego wizerunku medialnego.

Wysoko należy ocenić również stronę metodologiczną monografii. Autor świadomie osadza badania w paradygmacie konstruktywistycznym oraz wykorzystuje adekwatną do postawionych problemów analizę dyskursu. Zastosowanie modelu mieszanego (fixed mixed methods design), łączącego analizę jakościową i ilościową, należy uznać za rozwiązanie trafne i metodologicznie dojrzałe. Szczególnie cenne jest wykorzystanie triangulacji metodologicznej oraz danych, co zwiększa wiarygodność uzyskanych rezultatów. Dobór materiału badawczego został przeprowadzony w sposób przemyślany i uzasadniony. Analiza obejmująca sześć znaczących polskich mediów – reprezentujących zarówno prasę opiniotwórczą, tabloidy, jak i największe portale internetowe – umożliwia uchwycenie zróżnicowanych strategii narracyjnych oraz sposobów ramowania problematyki pomocy społecznej. Na podkreślenie zasługuje także szeroki zakres czasowy badań (2019–2022), pozwalający obserwować zmiany dyskursu w kontekście istotnych wydarzeń społecznych, takich jak pandemia COVID-19 czy kryzys uchodźczy po agresji Rosji na Ukrainę.

Za mocną stronę pracy należy uznać również dużą skalę zgromadzonego materiału empirycznego. Korpus obejmujący 951 publikacji świadczy o znacznym nakładzie pracy badawczej i stanowi solidną podstawę do formułowania wniosków. Monografia posiada także istotny potencjał aplikacyjny. Wyniki badań mogą zostać wykorzystane zarówno w projektowaniu strategii komunikacyjnych instytucji pomocy społecznej, jak i w procesie

kształcenia pracowników socjalnych oraz budowania polityk publicznych w obszarze komunikacji społecznej. Autor trafnie wskazuje, że sposób medialnego konstruowania obrazu pomocy społecznej wpływa nie tylko na reputację instytucji, ale również na poziom społecznego zaufania, akceptacji dla polityki społecznej państwa czy morale pracowników sektora.

Przedstawiony dorobek naukowy wskazuje na wyraźnie ukształtowany, wielowątkowy i konsekwentnie rozwijany profil badawczy lokujący się przede wszystkim w obrębie nauk o komunikacji społecznej i mediach, z istotnymi odniesieniami do pedagogiki, polityki społecznej oraz studiów nad technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. Na szczególne podkreślenie zasługuje umiejętność integrowania problematyki medioznawczej z analizą praktycznych wymiarów funkcjonowania instytucji publicznych oraz procesów edukacyjnych. Kandydat konsekwentnie rozwija badania nad rolą mediów i technologii komunikacyjnych w obszarze edukacji, polityk publicznych, komunikacji instytucjonalnej oraz kompetencji medialnych. Widoczna jest przy tym spójność zainteresowań naukowych oraz stopniowe pogłębianie podejmowanych problemów badawczych.

Istotnym walorem dorobku jest jego aktualność i silne osadzenie we współczesnych procesach społeczno-komunikacyjnych. Badania dotyczące cyfryzacji edukacji, kompetencji medialnych, fake newsów, problematycznego używania internetu, komunikacji międzykulturowej czy wykorzystania mediów społecznościowych przez instytucje publiczne odpowiadają na kluczowe wyzwania współczesnych społeczeństw informacyjnych. Kandydat trafnie identyfikuje problemy badawcze o wysokim znaczeniu społecznym i poznawczym.

Dorobek publikacyjny obejmuje łącznie 51 publikacji naukowych wydanych w kraju i za granicą. Kandydat posiada 12 publikacji indeksowanych w bazie Scopus, w tym 9 w Web of Science. Sumaryczny Impact Factor wynosi 19,039, indeks Hirscha osiągnął poziom 9, natomiast liczba cytowań według Google Scholar wynosi 405. W latach 2019–2025 kandydat uzyskał łącznie 1506 punktów MNiSW/MEiN. Parametry te należy ocenić jako bardzo dobre w kontekście polskich realiów habilitacyjnych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, zwłaszcza przy uwzględnieniu interdyscyplinarnego charakteru części prowadzonych badań.

Na uznanie zasługuje również publikowanie wyników badań w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym, indeksowanych w renomowanych bazach naukowych, takich jak Scopus czy Web of Science, w tym m.in. „Sustainability”, „Education Sciences”, „PLOS ONE”,

„Technology, Knowledge and Learning” czy „Communication Today”. Wskazuje to na zdolność prowadzenia badań odpowiadających współczesnym standardom naukowym oraz skutecznego umiędzynarodowienia rezultatów pracy badawczej.

Znaczącym osiągnięciem pozostaje również monografia wskazana jako osiągnięcie habilitacyjne, która uzyskała finansowanie w ramach programu Ministerstwa Edukacji i Nauki „Wektory Nauki”. Fakt ten stanowi dodatkowe potwierdzenie wysokiej oceny jakościowej projektu naukowego. Również pozostałe monografie publikowane przez renomowane wydawnictwa były finansowane w procedurach konkursowych, co wzmacnia ocenę wartości naukowej dorobku.

Pozytywnie należy ocenić umiędzynarodowienie działalności naukowej. Kandydat uczestniczył w licznych projektach międzynarodowych realizowanych m.in. w ramach programów Horizon, COST, Erasmus+, Interreg oraz grantów wyszehradzkich i słowackich. Współpraca z badaczami z Czech, Słowacji, Włoch, Węgier, Norwegii, Rumunii, Litwy czy Stanów Zjednoczonych świadczy o wysokiej aktywności w międzynarodowym środowisku akademickim oraz zdolności funkcjonowania w interdyscyplinarnych zespołach badawczych.

Ważnym elementem oceny pozostaje również aktywność projektowa i organizacyjna w obszarze badań naukowych. Kandydat brał udział merytoryczny w ponad dwudziestu projektach badawczych i badawczo-wdrożeniowych, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych, w części pełniąc funkcje kierownicze lub koordynacyjne. Szczególnie istotne wydają się doświadczenia związane z kierowaniem zespołami badawczymi, projektowaniem badań jakościowych i ilościowych oraz wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych i komunikacyjnych.

Dorobek prezentuje również znaczną różnorodność metodologiczną. Kandydat wykorzystuje zarówno metody ilościowe, jakościowe, jak i strategie mieszane, wykazując kompetencje w zakresie badań sondażowych, analizy dyskursu, analizy zawartości, wywiadów pogłębionych, fokusów czy eksploracyjnej analizy czynnikowej. Szczególnie cenne jest świadome i adekwatne dobieranie metod badawczych do specyfiki analizowanych problemów.

Wśród nielicznych uwag krytycznych można wskazać, że przedstawiony profil badawczy cechuje znaczna tematyczna rozległość. Choć wszystkie podejmowane zagadnienia mieszczą się w szeroko rozumianym obszarze komunikacji społecznej i mediów, niektóre wątki — szczególnie związane z edukacją międzykulturową czy polityką społeczną — mogą sprawiać wrażenie częściowo rozproszonych. W ocenie habilitacyjnej kluczowe pozostaje zatem

odpowiednie wykazanie wspólnego mianownika teoretycznego i metodologicznego całego dorobku oraz wyraźne zaakcentowanie centralnego problemu badawczego rozwijanego przez Kandydata. Można również zauważyć, że część publikacji ma charakter współautorski, co wymaga precyzyjnego określenia indywidualnego wkładu Kandydata w projektowanie badań, analizę danych oraz przygotowanie publikacji. W przedstawionej dokumentacji wkład ten został jednak zazwyczaj wskazany w sposób przekonujący.

Reasumując, przedstawiony dorobek naukowy spełnia kryteria stawiane kandydatom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. Kandydat prezentuje dojrzałość naukową, umiejętność prowadzenia samodzielnych i zespołowych badań, aktywność międzynarodową oraz wyraźny wkład w rozwój badań nad komunikacją społeczną, edukacją medialną i technologiami komunikacyjnymi. Dorobek ten należy ocenić jako wartościowy, nowoczesny metodologicznie i istotny poznawczo.

Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę

Przedstawiona działalność dydaktyczna, organizacyjna oraz popularyzatorska Kandydata stanowi istotny i wartościowy komponent jego aktywności akademickiej. W mojej ocenie wskazuje ona na wieloletnie doświadczenie dydaktyczne, wysokie kompetencje organizacyjne oraz znaczące zaangażowanie w działania służące transferowi wiedzy i współpracy z otoczeniem społeczno-instytucjonalnym.

Na szczególne podkreślenie zasługuje rozległe doświadczenie dydaktyczne realizowane w różnych typach uczelni i na zróżnicowanych kierunkach studiów. Kandydat prowadził zajęcia obejmujące szerokie spektrum zagadnień z zakresu komunikacji społecznej, edukacji medialnej, nowych mediów, public relations, marketingu społecznego, socjologii edukacji oraz kompetencji komunikacyjnych. Wskazuje to zarówno na dużą elastyczność dydaktyczną, jak i umiejętność integrowania wiedzy medioznawczej z problematyką pedagogiczną i społeczną.

Wysoko należy ocenić również znaczące doświadczenie promotorskie. Kandydat sprawował opiekę nad licznymi pracami licencjackimi, magisterskimi oraz dyplomowymi realizowanymi w ramach studiów podyplomowych i kursów specjalizacyjnych. Łączna liczba promowanych prac świadczy o dużym zaangażowaniu w proces kształcenia oraz o zaufaniu, jakim był obdarzany przez studentów i instytucje akademickie.

Na uwagę zasługuje także konsekwentne rozwijanie kompetencji dydaktycznych. Kandydat aktywnie uczestniczył w szkoleniach dotyczących nowoczesnych metod nauczania akademickiego, obejmujących m.in. design thinking, backward design, problem-based learning (PBL), uniwersalne projektowanie w edukacji (UDL) czy wykorzystanie narzędzi cyfrowych i sztucznej inteligencji w dydaktyce. Wskazuje to na refleksyjne i nowoczesne podejście do procesu kształcenia oraz gotowość do adaptacji wobec dynamicznych zmian zachodzących w szkolnictwie wyższym.

Istotnym walorem działalności organizacyjnej Kandydata jest pełnienie funkcji kierowniczych i administracyjnych w szkolnictwie wyższym. Szczególnie ważne wydają się doświadczenia związane z pełnieniem funkcji prodziekana i dziekana, a także aktualna działalność w Akademii WSB, gdzie Kandydat łączy obowiązki badawczo-dydaktyczne z funkcją dyrektora biblioteki akademickiej oraz koordynatora ds. badań naukowych. Funkcje te wymagają zarówno kompetencji organizacyjnych, jak i umiejętności strategicznego zarządzania procesami akademickimi.

Wysoko należy ocenić zaangażowanie Kandydata w realizację polityki HRS4R oraz działania związane z ewaluacją polityk równościowych uczelni. Aktywność ta świadczy o dobrej orientacji w zakresie współczesnych standardów funkcjonowania instytucji akademickich i europejskich polityk naukowych.

Na szczególne uznanie zasługuje działalność popularyzatorska i ekspercka. Kandydat konsekwentnie upowszechnia wyniki badań oraz wiedzę z zakresu komunikacji społecznej, edukacji medialnej i cyberbezpieczeństwa, kierując swoje działania zarówno do środowisk profesjonalnych, jak i szerokiego grona odbiorców. Szczególnie wartościowa jest wieloletnia współpraca z instytucjami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami samorządowymi, obejmująca szkolenia, warsztaty, konsultacje eksperckie oraz udział w projektach społecznych.

Ważnym elementem działalności popularyzatorskiej pozostaje aktywność Kandydata w obszarze edukacji medialnej i przeciwdziałania cyberzagrożeniom. Udział w projektach takich jak „Cybernauci” czy inicjatywach realizowanych w ramach programów Interreg należy ocenić bardzo wysoko, szczególnie z uwagi na ich praktyczny i społecznie użyteczny charakter. Kandydat skutecznie łączy działalność naukową z działaniami edukacyjnymi skierowanymi do dzieci, młodzieży, nauczycieli oraz seniorów.

Pozytywnie należy ocenić także aktywność popularyzatorską realizowaną w ramach wykładów otwartych, Festiwalu Nauki, Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz zajęć dla szkół średnich. Świadczy to o dużym zaangażowaniu w społeczną misję uniwersytetu i upowszechnianie wiedzy naukowej poza środowiskiem akademickim.

Dodatkowym potwierdzeniem jakości działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej są uzyskane przez Kandydata wyróżnienia i nagrody, w tym Medal Komisji Edukacji Narodowej, nagrody rektorskie za działalność naukową oraz wyróżnienia za działalność organizacyjną i dydaktyczną.

Pewnym ograniczeniem przedstawionego dorobku jest relatywnie niewielka liczba informacji dotyczących autorstwa programów studiów, nowych specjalności lub autorskich rozwiązań dydaktycznych wdrożonych systemowo na poziomie instytucjonalnym. Nie osłabia to jednak ogólnej wysokiej oceny działalności dydaktycznej i organizacyjnej Kandydata.

Reasumując, działalność dydaktyczna, organizacyjna oraz popularyzatorska Kandydata zasługuje na wysoką ocenę. Kandydat wykazuje znaczną aktywność akademicką, doświadczenie organizacyjne, kompetencje dydaktyczne oraz silne zaangażowanie społeczne. Przedstawiony dorobek wyraźnie przekracza standardowe wymagania związane z postępowaniem habilitacyjnym i stanowi istotne uzupełnienie osiągnięć naukowych.

W mojej ocenie przedstawiony dorobek spełnia wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z późn. zm.), stawiane kandydatom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego. Kandydat wykazuje bowiem posiadanie znaczących osiągnięć naukowych stanowiących istotny wkład w rozwój dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach oraz istotną aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w tym również w wymiarze międzynarodowym. Uwzględniając całość przedstawionego dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego, stwierdzam, że Kandydat spełnia ustawowe oraz zwyczajowo przyjmowane kryteria stawiane osobom ubiegającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. **W związku z powyższym opiniuję pozytywnie wniosek o nadanie Kandydatowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach.**

